

Lieve lezers,

Het is alweer even stil uit de Dominicaanse. Wat alles een beetje ophield is mijn telefoon die vanwege een iets té enthousiast gestookt vuur, veranderde in een klomp houtskool. Op zo'n moment voel je je wel even heel erg afhankelijk van zo'n apparaat. Al de apps van je bank, Digid, contacten, etc. ect, verdwenen. En al degenen die mij berichten hebben gestuurd die ik mogelijk nooit meer zal lezen. Maar gelukkig heb ik veel teruggevonden en tijdens mijn laatste verblijf in Nederland is ook mijn Digid weer geactiveerd.

Ik was in maart twee weken in Nederland om een aantal van jullie te ontmoeten en de laatste formele zaken te regelen. De verkoop van mijn auto en het verschepen van de container met mijn persoonlijke bezittingen. De douane zegt dat als je immigrereert én een ID-card hebt, één container met verhuisspullen belastingvrij mag worden ingevoerd. Achteraf gezien kun je je afvragen of het verstandig was om hierop te wachten. De prijs voor het transport is ruim verdubbeld. Nu is het nog afwachten wat we allemaal gaan betalen om onze container in eigen handen te krijgen. Deze week moeten we aanwezig zijn bij het openen van de container en als alles goed is wordt hij dan naar onze bestemming gebracht. Dit loopt allemaal via een zogenaamde "agent" die ons ongeveer dagelijks belt over nieuwe kosten die hij moet maken voor wie en wat dan ook. Het import-proces is schimmig en ik denk er verder maar niet al te veel over na. Ik hoop dat we eind deze week alle spullen veilig hier hebben. De auto was overigens snel verkocht en het verraste me nog hoeveel tweedehands diesels waard zijn in Nederland. Ik had hem graag meegenomen maar een lage luxe auto is hier nutteloos. Er zijn hier zoveel kuilen en drempels om het verkeer te vertragen, dat zo'n auto binnen de kortste tijd onherstelbaar beschadigd is. Emigreren is een heel avontuur en ik ben blij dat de laatste zaken nu afgehecht zijn. Wat zal het fijn zijn om naar Nederland te kunnen zónder allerlei zaken te moeten regelen.

Toen ik mijn laatste nieuwsbrief las, verbaasde het me wat er intussen weer allemaal is gebeurd. Om te beginnen het werk/leer project. We hebben het jaar 2021 afgesloten met een goed resultaat. Dat wil zeggen dat we de doelstellingen voor 2021 ruim gehaald hebben Dit ondanks het feit dat we geconfronteerd zijn met het organiseren van de huisvesting, opvoeding en onderwijs van 4 kinderen én dat de beoogde werkvoorraad als gevolg van Corona fors lager uitviel. Ons concept, jongeren ondersteunen bij het opzetten van economische activiteiten waardoor ze leren ondernemen en verantwoordelijkheid te nemen voor hun leven, werkt in ieder geval als het gaat om het genereren van voldoende omzet. Onze klanten zijn zeer tevreden en stap voor stap bouwen we onze activiteiten uit. En hoewel de eerste maanden van 2022 mager waren, zien we nu weer dat de opdrachten toenemen.

Werk uitvoeren voor bedrijven in Nederland, waarmee er een win-win situatie ontstaat voor beide partijen, is een interessante markt. Hiernaast onderzoeken we de mogelijkheden om hier producten te maken die we hier verkopen. Niet eenvoudig omdat het concurrentievoordeel van de goedkope arbeid hier niet geldt. Maar voor veel jongeren is het zo belangrijk dat ze iets met hun handen kunnen zoals houtbewerking, kleding maken, meubels bekleden of metselen. In de afgelopen jaren heb ik heel wat houtbewerkingsmachines aangeschaft en ik zie kansen om hiermee een kleine meubelmakerij te starten. Ik heb goede contacten met aannemers en een spuiterij voor houten meubelen. We hebben in onze garage een goede werkruimte en een aantal gemotiveerde jongeren uit onze bijbelklas. Kortom; de ingrediënten zijn er en het is nu gewoon beginnen.

Tijdens mijn bezoek aan Nederland heb ik met mijn bestuur een goede discussie gehad over planning en realisatie van het leer&werk project. Ze zijn al vanaf het begin nauw betrokken bij onze activiteiten en het is behalve fijn ook heel belangrijk voortdurend te spiegelen wat de plannen waren en wat de realiteit. Het bestuur sprak haar waardering uit over het feit dat we in zo'n korte tijd resultaten bereiken die ertoe doen. Maar ook hameren ze voortdurend op het belang van focus.

Soms zijn er gewoon zaken die op je pad komen en waar je je als mens niet vanaf kunt keren (de opvang van de kinderen), maar dit mag nooit ten koste gaan van het leer&werk project en al helemaal niet van onze relatie. We kwamen tot de conclusie dat we met het leer&werk project goed op koers liggen. Wel moeten we erkennen dat de focus nu ligt op het goed uitvoeren van het werk zodat door tevreden klanten de inkomsten gegarandeerd zijn en groeien. Het zelfstandig leren werken door de jongeren is duidelijk een volgende stap.

De bijbelklassen krijgen structuur. We zien dezelfde gezichten en zodra we aankomen gaat er een

soort tamtam en binnen een halfuur is iedereen present. Ik weet nog hoe ik me in het begin zorgen kon maken of er sowieso wel iemand kwam en hoe dan binnen het uur de zaal vol zat. Tijd is voor kinderen toch een lastig issue en als de ouders andere dingen aan het doen zijn, is onze aankomst voor de meeste kinderen de klok. Omdat we niet willen dat iedereen zo van de straat de klas inrolt, wordt er eerst thuis gedoucht en omgekleed en ook dat kost tijd. Met de gemeente waarvan we het gebouw gebruiken is het nog wel zoeken. Het handjevol leden

heeft nog wat moeite met de jonge aanwinst en ziet ze eerder als een last dan een lust. Wanneer we op zondagmiddag zelf de dienst bijwonen is het logisch dat een groot aantal kinderen daarbij wil zijn. Maar voor straatkinderen is het nu eenmaal lastig zich langer dan 10 minuten te concentreren op één ding, laat staan een dienst van 1 uur. Met enige verbazing zagen we hoe de stoelen nadat de kinderen weg zijn, worden schoongemaakt voordat de leden gaan zitten. Er is hier duidelijk sprake van verschillende beelden wat een kerk zou moeten zijn. Om niet te veel stress te geven hebben we nu onze activiteiten naar vrijdag verplaatst, waardoor we de hele middag en avond voor onszelf met onze groepen hebben zonder ongemakkelijke blikken van de leden.

Naast de bijbelklas proberen we de kinderen ook een beetje te laten wennen aan het begrip "kerk". Via een Amerikaans zendingsgezelschap hebben we een oude Nissan bus kunnen kopen waar we zondagmorgen de kinderen die willen en mogen, oppikken en meenemen naar het kerkje dat wij altijd bezoeken. Dit kerkje staat in een dorp buiten de stad, zo'n halfuur rijden. Het is voor hen echt een dagje uit. Ze hebben nog nooit in een auto gezeten. Na de kerkdienst, die gelukkig een aparte activiteit heeft voor kinderen, kappen we vaak suikerriet wat schoongemaakt en geschild echt een lekkernij is. We blijven dan tot vroeg in de middag op een buitenplaats waar we bij vrienden eten en drinken. Dankzij de bus is dit nu goed mogelijk want hoe klein de bus ook lijkt, er zijn 16 zitplaatsen wat gemakkelijk kan oplopen tot 20 als het om kinderen gaat. Een aantal familieleden van Wanda is buschauffeur. En je kunt je voorstellen hoe enthousiast ze waren toen ik met deze bus aankwam. Soms hebben ze bijzondere ritjes en vragen me met de bus mee te gaan om alle klanten te kunnen vervoeren. Zo zit ik dan toch, na jaren in het openbaar vervoer gewerkt te hebben, zelf een keertje achter het stuur.

En dan ons huishouden. Allereerst de terugkeer van de oudste van de 4 kinderen uit de Campo. Het begon allemaal bij de begrafenis van oma. Oma die me een paar keer in de week koffie bracht. Mierzoete lauwe koffie die ik altijd dankbaar aannam maar zelden echt opdrank. Het gebaar was mij

meer waard dan de koffie. Op een dag werd oma ziek en was na een kleine wandeling zo verzwakt dat Wanda haar moest wassen en verplegen. Het ging almaar slechter en wat we al vreesden werd bevestigd; ze had Corona. Tegen het advies van Wanda had ze de maanden ervoor 3 prikken gehad en dat pakte in haar geval slecht uit. Haar bloed was zo dik geworden dat het infuus niet meer in te brengen was. Ze behoorde tot de groep waarvoor de vaccins slecht uitpaktten. Haar kinderen besloten haar niet naar het ziekenhuis te brengen en drie dagen later was ze overleden. Ze was een sterke moedige vrouw met een oneindig vocabulaire scheldwoorden die ik sowieso niet verstond wat

Oma met kleindochter

onze relatie waarschijnlijk zo goed maakte. Ze woonde alleen in haar golfplaten huisje. Deed haar eigen was, kookte zelf en zorgde voor haar zoon die naast haar woonde. Ze hield van planten en kende echt alle kruiden en hun werking. Ze gebruikte alles wat ze kon vinden en haar tuin leek een beetje op het sprookjesbos van de Efteling. De begrafenis was snel en kort vanwege de angst voor Corona in die tijd. We stonden bij een kleine stenen tombe. In haar kist zat een luikje en als dat open was dan zag je haar gezicht achter glas. Na de toespraak van een pastor legden mensen bloemen op haar kist. Er werd gehuild, soms hartverscheurend. Haar kist werd in de tombe geschoven en de botten van haar eerder begraven dochter werden in een ruwe plastic juten zak bij haar gelegd. Daarna werd de tombe steen voor steen dichtgemetseld en verlieten de mensen het graf op weg naar de dagelijkse dingen. Het was verdrietig dat alles zo snel moest. Ook de herdenkingsdagen die normaalgesproken in een vast patroon na het overlijden gehouden worden, werden in haar geval overgeslagen.

Mensen waren bang. Toch was het goed dat we er waren en op deze manier afscheid konden nemen. En nog steeds, als ik de auto in de garage zet, kijk ik even in haar tuin, waar haar bloemen en kruiden nog zijn, waar het houten deurtje naar haar huisje is gesloten en waar het net is alsof ze ieder moment tevoorschijn kan komen met haar lieve lach.

En na de begrafenis was daar ineens Esmeralda, de oudste van de vier kinderen die in de zomervakantie had besloten bij haar moeder te blijven. Ze kwam eigenlijk voor de eerste herdenkingsdag van overleden oma. We waren allemaal blij haar te zien. Ze vertelde, toen ze even alleen was met Wanda, dat het vreselijk was bij haar moeder. En dat ze snel weer bij ons zou zijn. We gaven haar wat geld en fruit mee. Dat was vrijdag en maandag stond ze voor de deur. Weggelopen van huis, de bus gepakt maar niet naar school. Haar moeder was er aan het eind van de dag. Ze was boos en kon slechts schelden. We lieten haar niet binnen en ze maakte zoveel kabaal dat de hele buurt haar versie van haar werkelijkheid hoorde. Daarna de vader aan de telefoon, weer schelden en zelfs dreigen. Toen nog wat nare appjes van familieleden. Voor ons voldoende reden om haar binnen te houden en de volgende dag naar een soort opvangorganisatie te brengen. Problemen als deze zijn hier niet vreemd. Geweld tegen vrouwen en kinderen is normaal. De organisatie deed haar ding waarna we naar de jeugdpolitie moesten waar alles opnieuw werd geregistreerd en we het advies kregen haar mee te nemen naar huis totdat de rechter een uitspraak zou doen. Zowel de opvangorganisatie als de jeugdpolitie verzekerden ons dat het verblijf van Esmeralda geheim zou blijven voor haar familie. Hoe groot was onze verbazing dat de familie aangaf dat ze wel bij ons was want dat had dezelfde politie hun verteld. De volgende dag lag er bloed op onze trap buiten. Een soort Voodoo ritueel met een duidelijke boodschap. Iemand had Wanda geroepen maar Wanda voelde dat er iets niet klopte en bleef binnen. Dat was voor ons de druppel en we hebben haar diezelfde dag naar de politierechter gebracht, alle appjes en telefoonberichtjes laten horen en het verhaal gedaan over het bloed en onze verbazing uitgesproken over het feit dat zij notabene zelf haar familie hadden verteld dat ze bij ons was. We wonen immers niet in een bunker en hebben nog

3 kinderen in huis. Op dat soort momenten is Wanda messcherp en uitermate correct zonder een spootje van angst of ontzag voor het hele justitiële apparaat. Het was de politie en de kinderopvangorganisatie duidelijk dat wij haar niet meer thuis konden en wilden houden en nog diezelfde avond vertrok ze met nog enkele andere meiden naar een opvanghuis in Santo Domingo. Daarna werd het langzaam rustiger en konden we ons gewone leven weer oppakken. Hoewel we na het bloedincident wel enkele dagen een camera in huis hebben gehad. Drie dagen later zou de uitspraak plaatsvinden maar de rechter was ziek dus kregen we een soort hoor-wederhoor met de moeder en de plaatsvervanger van de rechter. We hoefden nauwelijks iets te zeggen want de situatie sprak zo in het nadeel van de moeder dat de plaatsvervanger bijna boos op haar werd. De moeder maakte het ook alleen maar erger met haar pogingen de waarheid te verdraaien. Ergens is het ook wel schrijnend. Haar moeder was 13 toen Esmeralda werd geboren. Je ziet het zo vaak hier. Kinderen die kinderen krijgen. De dag voor kerst gingen we haar opzoeken in Santo Domingo. Haar begeleider die goed inzag dat iedere dag dat ze daar langer bleef, ze alleen maar meer achteruitging, wist het die dag zo te regelen dat ze met ons mee mocht naar huis. We tekenden een soort voogdijpapieren en vanaf dat moment was ons "vierde kind" weer thuis. De verhalen die ze vertelde over het opvanghuis waren bizar. Het was heel goed dat ze daar weg was. Behalve boosheid zien we weinig van haar over haar ouders. We laten het nu even wat het is.

Esmeralda in onze auto terug naar huis.

De kerstvakantie begon heerlijk. Even uit het strakke ritme van halen en brengen. De grote verrassing

Verbouwing appartement

was dat de zus van Wanda, die in het appartement woonde wat direct naast het onze staat, verhuisde naar een eigen appartementje in de binnenstad. De ouders vertelden ons dat wij deze ruimte konden gebruiken zodat we wat meer privacy zouden hebben voor onszelf en de kinderen. Dat was ook meteen het einde van de vakantierust want we wilden dit appartementje zodanig aanpassen dat het min of meer één geheel werd met ons appartement. Dus de keuken eruit, een extra muur erin voor een extra slaapkamer en heel veel herstelwerk. Al met al heeft het me 5 weken gekost om

alles rond te krijgen naast de andere bezigheden. Ik moet eerlijk zeggen dat ik het flink beu was en gelukkig had ik een goede stok achter de deur en dat was een kennis van mij die vanaf februari 5 weken zou langskomen. En de gedachte nog iemand 5 weken in ons overvolle huis was reden genoeg de logeerkamer en de kinderkamer op tijd af te hebben. We hebben het precies op tijd gered. De dag dat het vliegtuig aankwam maakte Wanda de gordijnen en de matrasovertrek. Nu ze weer weg is hebben we een heerlijke werkruimte. Het is de meest koele kamer van het huis met veel licht een altijd een lekkere bries. Ideaal voor de werknemers.

Ons nieuwe land

En alsof alles in één keer moest komen, vonden we ook een stuk land. We zijn al een jaar bezig met rondkijken naar een stuk grond in de natuur. Dat valt niet mee omdat wonen in de natuur meteen een risico meebrengt beroofd te worden door mensen die op een gemakkelijke manier aan hun geld willen komen. Ver weg wonen van de bewoonde wereld is gevaarlijk. Dus is het voortdurend schipperen tussen een stukje natuur en toch

Berto helpt bij schoonkappen land

voldoende woningen om je heen. En ineens was daar een betaalbaar stuk land van ongeveer 12000 m². Een stuk land met veel fruitbomen en mooie uitzichten. Er groeien mandarijnen, citroenen, lemon, avocado's, sinaasappels, mango's, bessen, kokosnoten en nog enkele inheemse vruchten waar ik de namen van ben vergeten. Het was best verwilderd dus de afgelopen maand ben ik er heel wat keren op uitgetrokken gewapend met een machete, om het land schoon te kappen. Een paar keer heeft de hele familie geholpen. Dat is hier overigens geen enkel probleem. Iedereen komt gewoon en er zijn altijd wel 3 of

Lunch bereiden tijdens schoonkappen land

4 oudere mannen die echt weten hoe ze een machete moeten hanteren. De vrouwen koken op een houtvuur en maken lekkere juice. Iedereen loopt door elkaar maar met een beetje regie wordt er iedere keer heel wat werk verzet. Daarna heb ik zelf een paar weken, 3 dagen per week met een neef alles afgerond. De takken verstoekt (en mijn telefoon) en de fruitbomen vrijgemaakt van parasietachtige lianen. De volgende stap is het maken van een soort pomphuis, waar ik met behulp van zonnepanelen en een 12 V pomp, water uit een geslagen bron kan pompen. Dit pomphuis maak

ik rond en het liefst meerdere verdiepingen hoog. Het kan zo dienstdoen als opslagruimte voor materialen, als kantoorruimte voor onze werknemers, als watertoren en helemaal boven als dakterras waar we uitzicht hebben over ons land en de omgeving. Daarna moeten we een muur bouwen rond het gehele stuk grond en dan pas is er een situatie gecreëerd waar we veilig kunnen leven. Een fors project wat ook forse kosten met zich meebrengt. Maar we hebben gelukkig geen haast want we leven nu goed in ons gecombineerde appartement.

Al deze projecten vragen best veel van ons. Vooral de kinderen met al hun kleine en grote vraagstukken. Het gaat allemaal niet vanzelf. Deze kinderen hebben jarenlang niets gedaan voor school en kennen niet de vanzelfsprekendheid die wij kennen wat school betreft. Met vallen en opstaan proberen we het beste uit ze te halen. Waarbij het belangrijkste is dat we ze laten voelen dat ze geliefd zijn. En tegelijk moeten we beseffen dat het niet onze eigen kinderen zijn maar dat

deze kinderen later als ze groot zijn, zeer waarschijnlijk hun eigen levens gaan leiden zonder zich nog veel gelegen te laten aan ons. Het is zwaar en legt veel druk op onze relatie. Soms verlangen we naar de rust en vrijheid die we hadden toen we gewoon samen waren. Maar we weten ook dat we ze niet bij het grofvuil kunnen zetten. Het zijn kinderen die we een thuis hebben gegeven en we moeten deze rit uitzitten totdat ze op eigen benen staan. Voor ons is dit soms een strijd. Mij dwingt het te leren genieten van wat ik nú heb en niet van wat ik ooit wil hebben, maar ook tot regelmaat en discipline. Allemaal zaken die nieuw voor me zijn. Het dwingt tot verandering. Maar als je dan zo terugkijkt en alles de revue te laten passeren, blijft er wel een goed gevoel hangen. Lieve lezers, het was een lange nieuwsbrief dit keer. Ik hoop jullie toch zeker vier keer per jaar over ons reilen en zeilen hier te informeren. Veel leesplezier en ik kijk weer uit naar jullie reacties.

Adios!

Gertjan